

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Обґрунтовується думка, що для ефективного виконання Національною поліцією своїх завдань і функцій, здійснення належним чином наданих їй владних повноважень недостатньо лише прописати їх у нормативно-правовому акті, необхідно відповідно забезпечити реалізацію органом влади свого правового становища. На підставі аналізу наукових підходів до визначення понять «забезпечення», «забезпечувати» й «організація» запропоновано визначення понять «забезпечення діяльності Національної поліції України» й «організаційне забезпечення діяльності Національної поліції». Виокремлено основні напрями організаційного забезпечення діяльності Національної поліції України. Обґрунтовується висновок, що сьогодні в Україні вже закладено основні організаційні засади діяльності Національної поліції та запроваджено відповідні забезпечувальні механізми, головним завданням яких є забезпечення стабільної та ефективної роботи її органів шляхом повноцінного задоволення їх потреб в інформаційних, матеріально-технічних, фінансових, кадрових та інших ресурсах.

Ключові слова: Національна поліція, адміністративно-правовий статус, повноваження, забезпечення, діяльність, засади.

Обосновывается мнение, что для эффективного выполнения Национальной полицией своих задач и функций, осуществления должным образом предоставленных ей властных полномочий недостаточно только прописать их в нормативно-правовом акте, необходимо соответствующе обеспечить реализацию органом власти своего правового положения. На основании анализа научных подходов к определению понятий «обеспечение», «обеспечивать» и «организация» предложено определение понятий «обеспечение деятельности Национальной полиции Украины» и «организационное обеспечение деятельности Национальной полиции». Выделены основные направления организационного обеспечения деятельности Национальной полиции Украины. Обосновывается вывод, что сегодня в Украине уже заложены организационные основы деятельности Национальной полиции и введены соответствующие механизмы обеспечения, главной задачей которых является организация стабильной и эффективной работы ее органов путем полноценного удовлетворения их потребностей в информационных, материально-технических, финансовых, кадровых и других ресурсах.

Ключевые слова: Национальная полиция, административно-правовой статус, полномочия, обеспечение, деятельность, основы.

It is substantiated that in order to effectively perform the tasks and functions of the National Police, the proper exercise of its powers, it is not enough to simply prescribe them in the legal act, it is necessary to ensure proper implementation of this legal authority by the given authority. And based on the analysis of scientific approaches to the definition of the concepts of “provision”, “provide” and “organization”, the definition of the concepts of “ensuring the activities of the National Police of Ukraine” and “organizational support for the activities of the National Police” is proposed. The main directions of organizational support of the activities of the National Police of Ukraine are singled out. The conclusion is based on the fact that today the basic organizational principles of the National Police’s activity are in place in Ukraine, and appropriate security

mechanisms are in place, the main task of which is to ensure the stable and efficient work of its bodies by fully satisfying their needs in information, logistics, finance, personnel and other resources.

Key words: *national police, administrative-legal status, powers, provision, activity, principles.*

Правовий статус Національної поліції є юридичною формою відображення призначення зазначеного органу влади, його можливостей і обов'язків. Однак для того, щоб Нацполіція ефективно виконувала свої завдання та функції, належним чином здійснювала надані їй владні повноваження, недостатньо лише прописати їх у нормативно-правовому акті, необхідно забезпечити реалізацію даним органом влади свого правового становища. У словниковій літературі до термінів «забезпечити», «забезпечення» наводяться такі тлумачення: постачати щось у достатній кількості, задовольняти кого- чи що-небудь в якихось потребах; надавати кому-небудь достатні матеріальні засоби для існування; гроші, що надаються комусь для підтримки існування; створювати надійні умови для здійснення чого-небудь, гарантувати щось; захищати, охороняти кого- чи що-небудь від небезпеки; те, що забезпечує збереженість, виконання чогось; зробити цілком можливим, дійсним, реально здійсненим [1, с. 18; 2, с. 375; 3, с. 666; 4, с. 133]. Отже, коли ми говоримо про необхідність забезпечення реалізації Національною поліцією свого правового статусу, то маємо на увазі створення всіх необхідної якості та кількості умов, які дозволятимуть її органам і посадовим особам повноцінно виконувати своє функціонально-цільове призначення.

Забезпечення діяльності будь-якого органу влади, зокрема й Національної поліції, є складним, багатоаспектним процесом по запровадженню цілої низки різного роду заходів, які, на нашу думку, можна умовно поділити на організаційний і правовий блоки. Ми присвяtimo увагу лише організаційним аспектам забезпечення діяльності органів поліції, оскільки його (забезпечення – *О. П.*) правовий блок буде розглянутий нами окремо.

Поняття «організація» має доволі широкий зміст і залежно від сфери та контексту його застосування може означати таке: 1) властивість будь-якого матеріального об'єкта, що виявляється у впорядкованості структури, внутрішньої будови (в загальному контексті поняття «організація» застосовується разом із поняттями «структура» і «система» – *О. П.*); 2) соціальна функція суспільства, завдяки якій створюються виробничо-економічні й інші системи, встановлюється динамічна рівновага між їх елементами, забезпечуються сталість і розвиток різних суспільних структур; 3) універсальна функція соціального управління; 4) вид соціального утворення, сукупність людей, їх груп, формально чи неформально об'єднаних для спільної діяльності, реалізації в межах певної структури відповідних програм або цілей, розв'язання завдань на основі спільності інтересів і законодавчо чи в інший спосіб встановлених правил і процедур; 5) установа, що покликана виконувати задані функції, розв'язувати певне коло завдань у межах відповідної структури; 6) постійне або тимчасове об'єднання, союз держав (країн) для реалізації спільних цілей, завдань, інтересів [5, с. 294–295].

Г.В. Осовська й О.А. Осовський, досліджуючи організаційні аспекти менеджменту, зазначають, що поняття «організація» широко вживається в багатьох науках (філософії, математиці, економіці, соціології та ін.) і в практичній діяльності багатозначне [6]. Найчастіше воно означає внутрішню упорядкованість, узгодженість взаємозалежних елементів цілого (системи); сукупність процесів або дій, що забезпечують досягнення цілей системи; об'єднання людей, спільна діяльність яких спрямована на реалізацію встановлених програм на основі певних правил і процедур [7]. В.О. Храмов наголошує, що «організація» – це поняття, яке має інструментальний характер і описує систему формальних правил і приписів, за якими налагоджується робота підприємств, установ, організацій тощо [6; 8].

З наведеного можемо дійти висновку про те, що організація може позначати або якийсь системне утворення, або процес. Г.Л. Монастирський зазначає, що в сучасній науці поняття «організація» розуміється у двох аспектах: організація як система – це внутрішня впорядкованість, узгодженість і взаємодія частин цілого, що обумовлена його побудовою та цілями [6]; організація як процес – це сукупність цілеспрямованих дій, що зумовлюють утворення необхідних зв'язків [9, с. 57]. Г.В. Осовська й О.А. Осовський зауважують, що поняття «організація» може вживатися на позначення як об'єкта чи властивості об'єкта, так і діяльності [7].

Отже, на нашу думку, організаційне забезпечення діяльності Національної поліції варто розуміти як комплекс заходів, спрямованих на забезпечення органів Національної поліції всіма

ресурсами, необхідними для якісного й ефективного здійснення ними своїх завдань і функцій. Основними напрямками такого забезпечення, на нашу думку, є:

1. Інформаційне забезпечення. У сучасному суспільстві інформація є одним із найцінніших ресурсів. Недаремно англійський прем'єр-міністр і письменник Вінстон Черчілль свого часу сказав: «Хто володіє інформацією, той володіє світом». І справді, наявність необхідної інформації є однією із ключових умов забезпечення належної якості, ефективності та результативності будь-якої соціальної діяльності. І навпаки – спотворення інформації чи її викривлення може призвести до серйозних негативних наслідків.

Варто зазначити, що на необхідності запровадження якісного інформаційного забезпечення діяльності органів виконавчої влади наголошувалося ще в Концепції адміністративної реформи. Зокрема, у р. 5 закріплено, що проведення адміністративної реформи має супроводжуватися цілеспрямованим застосуванням нових інформаційних технологій у сфері державного управління. Підвищення ефективності державного управління залежить від якісно нового рівня інформаційного забезпечення органів виконавчої влади. Тому основними завданнями інформатизації державного управління мають бути такі: створення інформаційної системи державного управління; визначення потреб органів влади у нових інформаційних технологіях і базах даних; розроблення типових проектів і стандартів інформатизації державного управління; здійснення державного керівництва впровадженням нових інформаційних технологій у сфері державного управління; організація міжнародного співробітництва в галузі обміну інформацією щодо державного управління; здійснення безпаперового документообігу; удосконалення статистичної звітності щодо функціонування органів виконавчої влади; розроблення нормативно-правових актів із питань інформатизації адміністративної системи, зокрема і її захисту [10]. Окрім зазначеної концепції, правові засади інформатизації органів влади визначаються й іншими правовими документами, наприклад, законами «Про Концепцію Національної програми інформатизації» 1998 р., «Про Національну програму інформатизації» 1998 р., «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.» 2007 р. та ін.

Для того, щоб з'ясувати сутність інформаційного забезпечення, необхідно встановити сутність поняття «інформація». У чинному законодавстві термін визначається так:

– будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [11];

– відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (зокрема й листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органограми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їхніх елементів), пояснення осіб і будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості [12];

– відомості, подані у вигляді сигналів, знаків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб [13].

На сторінках наукових видань, а також навчальної літератури пропонується розуміти інформацію як міру неоднорідності розподілу матерії та енергії в просторі та часі, міру змін, якими супроводжуються всі процеси, що відбуваються у світі [14, с. 121]; процес передачі знань, сигналу чи повідомлення; поточні дані про перемінні величини в деякій галузі діяльності, систематизовані відомості щодо основних причинних зв'язків, котрі містяться в знанні як понятті більш загального класу, щодо якого інформація є підлеглою; знання, які передані кимось іншим чи набуті шляхом власного дослідження чи вивчення; знання про якусь особу, подію, випадок чи щось подібне [15, с. 36–37].

Отже, інформаційне забезпечення діяльності Національної поліції варто розуміти як діяльність зі збирання, аналітичного опрацювання та накопичення даних, необхідних для нормальної роботи поліції. Треба зазначити, що влада досить серйозно підійшла до врегулювання згаданого питання в діяльності поліції та присвятила йому декілька окремих статей у Законі «Про Національну поліцію», в яких визначені повноваження та відповідальність поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення.

Основними заходами щодо інформаційного забезпечення поліції, на нашу думку, є: активне запровадження в роботу її органів комп'ютерних та інформаційно-мережевих технологій; інтеграція й уніфікація баз даних; встановлення єдиної системи електронного документообігу як всередині системи органів поліції, так і з іншими органами влади; застосування електронних систем реєстрації громадян; активне використання засобів відеофіксації на службовому транспорті та форменому одязі; розроблення методичних рекомендацій і професійних довідників для

персоналу поліції; запровадження електронних систем оплати штрафів; вдосконалення процесу планування.

2. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення. У Законі України «Про Національну поліцію» такому питанню присвячено окремий розділ, в якому закріплено, що фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції здійснюються за рахунок коштів державного бюджету України, а також інших джерел, не заборонених законом. Майно поліції є державною власністю і належить їй на праві оперативного управління. Органи поліції здійснюють володіння, користування та розпорядження майном визначеним законом порядком. Правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції, визначається законом. Поліція для виконання покладених на неї завдань і повноважень може використовувати службові, зокрема й спеціалізовані, транспортні засоби. Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад надають безоплатно органам і підрозділам поліції службові приміщення, обладнані меблями й засобами зв'язку, транспорт та інші матеріально-технічні засоби. Комунальні та приватні підприємства можуть виділяти органам і підрозділам поліції кошти, транспорт та інші матеріально-технічні засоби, необхідні для виконання повноважень поліції [12].

Отже, заходи матеріально-технічного забезпечення Національної поліції полягають в постачанні органам необхідних для їх нормальної роботи матеріальних і технічних ресурсів.

А. Матеріальні ресурси: будівлі (дахи, фасади, службові та допоміжні приміщення, гуртожитки і службові квартири) [16, с. 225–226]; територія (дороги, стоянки автомашин, паркова зона, огорожа, полігони) [16, с. 225–226]; забезпечуюча господарська структура (майстерні, господарський інвентар, транспорт, телефонні станції, вузли теплопостачання, теплові, електричні та комунальні мережі, водовід, котельні, підстанції та розподільні електропристрої) [16, с. 225–226]; соціальні структури (ідальні, буфети, актові зали, відомчі установи охорони здоров'я та санаторії, дитячі оздоровчі табори, бази відпочинку, бібліотеки, музеї, будинки культури); спортивні установи (клуби, стадіони, бази); меблі, інвентар, будматеріали, канцтовари, пальне, запчастини [16, с. 225–226]; формений одяг.

Б. Технічні ресурси: охорона (системи контролю та сигналізації, технічні забезпечуючі пристрої); комп'ютери й інша оргтехніка, спецтехніка, засоби зв'язку тощо [16, с. 225–226].

Основні аспекти, на які, на нашу думку, варто звернути увагу в контексті підвищення якості матеріально-технічного забезпечення діяльності поліції:

по-перше, здійснити оновлення комп'ютерної техніки та мережевого обладнання. Актуальність такого заходу пояснюється тим, що активне здійснення інформатизації роботи органів поліції вимагає широкого застосування новітнього програмного забезпечення, яке досить часто є дуже вимогливим до продуктивності комп'ютерного обладнання, на якому його використовують;

по-друге, посилити якість матеріального забезпечення найнижчих ланок органів поліції. Адже, як свідчить досвід минулих років, будь-яке переоснащення чи оновлення технічної бази органів Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС), зазвичай, розпочинається з керівних ланок, тоді як низові сегменти забезпечуються матеріальними та технічними ресурсами за залишковим принципом. Загалом така проблема притаманна практично всім органам влади в нашій країні.

Щодо фінансового забезпечення, то воно полягає у формуванні грошових фондів органів поліції, з яких фінансуються відповідні витрати, що виникають під час діяльності. Основним джерелом фінансування діяльності поліції є державний бюджет України. Однак сьогодні, в умовах внутрішньодержавного політичного курсу на певну децентралізацію влади, варто більш активно залучати до процесу формування фінансової бази органів поліції відповідні муніципальні органи влади. Звісно ж, водночас повноваження останніх на підвладній їм території в частині контролю та координації роботи органів поліції мають бути адекватним чином розширені.

3. Кадрове забезпечення. К.Б. Левченко зазначає, що в сучасних умовах соціально-економічного розвитку все більшої актуальності набувають питання роботи з кадрами, передусім, з керівниками і спеціалістами, які є головним елементом системи управління, оскільки від укомплектованості компетентними, професійно підготовленими кадрами залежить як прийняття рішень, так і їх виконання, саме тому проблеми кадрового забезпечення є важливим напрямком вивчення в контексті дослідження формування та реалізації державної політики [17, с. 108]. Це повною мірою стосується й органів МВС, кадрова політика в яких завжди була далека від ідеальної. О.М. Ключев у своїх працях щодо зазначеного писав, що одним із пріоритетних напрямів у реформуванні органів внутрішніх справ на місцевому рівні повинні стати кадрова робота з персоналом, поступове доведення штатної чисельності до науково обґрунтованих нормативів, якісне поліп-

шення системи добору і підготовки кадрів, удосконалення нормативно-правової бази кадрової роботи, створення оптимальної системи науково-методичного й інформаційного забезпечення кадрових процесів [18, с. 67].

Основою кадрового забезпечення є відповідна кадрова політика, яка тривалий час була та в багатьох аспектах і напрямках залишається й зараз ахіллесовою п'ятою української влади. Значення кадрової політики для діяльності Національної поліції полягає в тому, що вона спрямована на визначення цілей і відправних, основоположних засад формування і розвитку кадрового потенціалу її органів. Кадровий же потенціал характеризує здатність Національної поліції як сервісної служби ефективно задовольняти суспільні потреби та запити.

Основні концептуальні засади розвитку нової кадрової політики в системі органів МВС викладені у Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України, в якій, зокрема, зазначається, що МВС орієнтуватиметься на нові якісні критерії та процедури відбору кандидатів на службу. Так, крім фізичних якостей кандидата, будуть оцінюватися розумові здібності, особливості мотивації та самоконтролю; обачність, знання власних переваг і недоліків; здатність розуміти почуття інших і вміння впливати на них; уміння будувати та підтримувати робочі взаємовідносини; упевненість у власних силах, вміння слухати і спілкуватися, здатність брати ініціативу на себе і підтримувати оптимістичний настрій колег; уміння працювати в групі, здатність засвоювати нові знання та вміння. Усі етапи проходження іспитів будуть фіксуватися на відеонасії в присутності представників громадськості. Кандидати на службу відбиратимуться за рейтинговою системою. Усі вакансії підлягають оголошенню серед персоналу з одночасним створенням умов безперешкодного доступу кандидатів до участі в конкурсному відборі. Кандидати на керівні посади регіонального рівня повинні проходити двоступеневу процедуру конкурсного відбору, що містить оцінку загальної компетенції та компетенції в спеціальних галузях. У межах загальної компетенції оцінюються такі якості, як знання професійних і етичних стандартів, комунікативні навички, особиста мотивація, уміння приймати необхідні рішення, творчий підхід та сприйнятливості ставлення до інновацій. Серед спеціальних якостей оцінюються лідерські якості кандидата, його вміння управляти персоналом і піклуватися про професійне зростання підлеглих, навички планування щоденної діяльності, елементи стратегічного мислення, толерантність до впровадження гендерної й етнічно збалансованої кадрової політики [19].

Загалом варто зауважити, що означені у Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України проблемні питання кадрового забезпечення органів МВС починають поступово втілюватися владою в життя. Так, наприклад, запровадження цілком нової процедури добору кадрів для проходження служби в органах поліції, яка передбачає залучення до процесу представників громадськості, характеризується досить високим рівнем визначеності та прозорості. Водночас, на нашу думку, у певному аспекті законодавець під час ухвалення Закону «Про Національну поліцію» відхилився від засадничих положень, проголошених у вищезгаданій стратегії, зокрема йдеться про те, що, відповідно до ст. 52 Закону «Про Національну поліцію», проведення конкурсу є обов'язковим тільки для осіб, які вперше приймаються на службу в поліцію для заміщення вакантних посад молодшого складу. Хоча стратегія передбачає, що конкурс має бути обов'язковим і під час заміщення керівних посад у системі органів МВС. Такий, на перший погляд незначний, недолік закону ставить під сумнів ефективність і дієвість процедури добору кадрів, адже керівників, як і раніше, призначатимуть, а це означає, що по службі, як і раніше, просуватимуться не найбільш гідні, а «найзручніші» кандидати.

Вважаємо, що необхідно внести відповідну поправку в Закон «Про Національну поліцію», яка б передбачала, що просування по службі в органах поліції повинне здійснюватися тільки на конкурсній основі, незалежно від рівня посади.

Отже, можемо говорити про те, що сьогодні в Україні вже закладено основні організаційні засади діяльності Національної поліції та запроваджено відповідні забезпечувальні механізми, головним завданням яких є гарантування стабільної та ефективної роботи її органів шляхом повноцінного задоволення їх потреб в інформаційних, матеріально-технічних, фінансових, кадрових та інших ресурсах.

Список використаних джерел:

1. Словник української мови : в 11-ти томах / за ред. І.К. Білодіда. – Т. 3. – К. : Наукова думка, 1972. – 741 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.

3. Большой толковый словарь русского языка / сост. и гл. ред. С.А. Кузнецов. – СПб. : Норинт, 2000. – 1536 с.
4. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови / А.О. Івченко. – Х. : Фоліо, 2002. – 543 с.
5. Юридична енциклопедія : в 6-ти т. / за ред. Ю.С. Шемшученка та ін. – К. : Українська енциклопедія, 1998. – Т. 1: А–Г. – 672 с.
6. Юрченко В.В. Адміністративно-правовий статус нотаріуса в умовах реформування юстиції України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В.В. Юрченко ; Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. – Київ, 2013. – 216 с.
7. Осовська Г.В. Основи менеджменту : [навчальний посібник] / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К. : Кондор, 2006. – 664 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-text-5412.html>.
8. Основи управління персоналом : [навч.-метод. посіб.] / В.О. Храмов, А.П. Бовтрук. – К. : МАУП, 2001. – 112 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studentbooks.com.ua/content/view/1089/42/1/2/>.
9. Монастирський Г.Л. Теорія організації : [навч. посіб.] / Г.Л. Монастирський. – К. : Знання, 2008. – 319 с.
10. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/810/98>.
11. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
12. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580–VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
13. Про телекомунікації : Закону України від 18 листопада 2003 р. № 1280–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.
14. Глушков В.М. Кибернетика. Вопросы теории и практики / В.М. Глушков. – М. : Наука, 1986. – 488 с.
15. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США / Ф. Махлуп. – М., 1966. – 462 с.
16. Ільницький М.С. Організація фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів внутрішніх справ України / М.С. Ільницький // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 222–230 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2009_1_34.
17. Левченко К.Б. Проблеми кадрового забезпечення процесів формування тендерної політики в Україні / К.Б. Левченко // Право і безпека. – 2004. – № 1. – С. 108–112.
18. Клюєв О.М. Проблеми кадрового забезпечення органів внутрішніх справ на місцевому рівні / О.М. Клюєв // Форум права. – 2006. – № 3. – С. 67–71 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2006_3_12.
19. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1221365>.